

Et initiativ fra NINA

Miljødesignet vassdragsdrift

Norsk institutt for naturforskning, NINA,

er et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen naturforskning.

Vår kompetanse utøves gjennom forskning, utredningsarbeid, overvåking og konsekvensutredninger.

NINA har ca 150 ansatte. Vi har kontorer i Trondheim, Oslo, Lillehammer og Tromsø.

NINA er et institutt i Miljøalliansen.

Ny kunnskap

- Prediktive modeller for hvordan vanntemperatur påvirker produksjon
- Effekter av store flommer
- Effekter av raske variasjoner i vannføring
- Effekter av is
- Modeller for hva som får smolt ut av elva til rett tid og miljøforhold som påvirker smoltens overlevelse
- Habitatkrav til yngel
- Kunnskap om oppvandring av laks og effekter av lokkeflommer

Tungasletta 2,
7485 Trondheim

Tel: 73 80 14 00
Fax: 73 80 14 01

<http://www.nina.no>

e-post:
torbjorn.forseth@nina.no

layout: InB©2003

Vi introduserer konseptet "Miljødesignet vassdragsdrift" basert på vår solide kompetanse om villaks i regulerte vassdrag

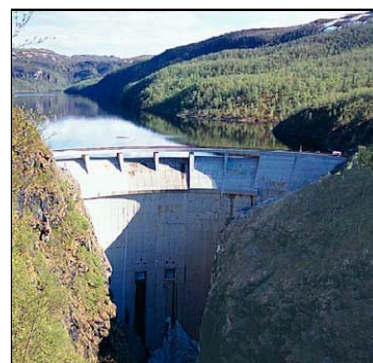
Hvorfor miljødesignet?

Konseptet lanseres ut fra følgende erkjennelser og trender:

- Mange regulerte vassdrag har miljøforhold som avviker mye fra naturlig tilstand og produksjonsbetingelsene for laks er derfor endret
- Vi har i dag bra kunnskap om hvordan ulike miljøfaktorer påvirker produksjon av laks både positivt og negativt og mye av kunnskapen er formulert som prediktive modeller
- I regulerte vassdrag kan regulant påvirke miljøforholdene og dermed bidra til å bedre betingelsene for produksjon av laks ut over dagens tilstand
- Mange reguleringsbestemmelser ble utformet i en tid hvor kunnskapen om hvordan miljøfaktorene påvirker laksen var dårligere enn i dag
- Både myndigheter og regulanter har vist interesse for utvikling av mer dynamiske manøvreringsreglement og bedre utnyttelse av eksisterende kraftanlegg

Disse erkjennelsene tilsier at vi tror det et stort potensiale til å utvikle nye strategier for drift av kraftverk hvor man ikke nødvendigvis tar utgangspunkt i å gjenskape den naturlige tilstanden, men å skape miljøforhold som er gunstige for laksen.

Slike strategier vil kunne bidra til å sikre eller øke bestandene uten at det går på bekostning av kraftproduksjonen, eller øker produksjonen ved en mer effektiv utnyttelse av vannressursene.

Hvordan?

Miljødesignet vassdragsdrift er planlagt lansert gjennom et forskningsprosjekt i Norges forskningsråd som:

- Setter sammen kunnskap fra de mange reguleringsundersøkelsene i Norge.
  - Skaffer ny kunnskap om flaksehalser for lakseproduksjon
  - Gjennomfører demoprojekter i 2-4 vassdrag som viser potensialet ved tilnærmingen både for laks og kraft
  - Utvikler kriterier for miljødesignet vassdragsdrift
- Vi har for første gang klart å samle alle de beste forskningsmiljøene på laks og kraft i Norge (NINA, SINTEF, LFI-Oslo, Bergen & Trondheim, NTNU) i et felles prosjekt
- Vi samarbeider med internasjonale kapasiteter fra Sverige, USA og Canada
- Vi har tett samarbeid med bransjen gjennom EBL, og de store regulantene Statkraft Energi, Agder Energi og BKK er med.
- Søknad er sendt til RENERGI programmet i Norges forskningsråd (sluttbehandling desember 2006)

Vår visjon: mer laks og mer kraft

Norsk Institutt for naturforskning
Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger